

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên và sự vận dụng ở Việt Nam hiện nay

Trịnh Thị Kim Thoa¹

¹ Trường Đại học Công nghệ Thông tin và Truyền thông, Đại học Thái Nguyên.
Email: tkthoa@ictu.edu.vn

Nhận ngày 18 tháng 8 năm 2019. Chấp nhận đăng ngày 22 tháng 10 năm 2019.

Tóm tắt: Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, Hồ Chí Minh luôn coi trọng vai trò của thanh niên và coi thanh niên là người trụ cột trong sự nghiệp xây dựng đất nước. Chăm lo, bồi dưỡng cho thanh niên - những người kế cận của Đảng là một nhiệm vụ mà Người rất coi trọng. Những tư tưởng đó của Người thể hiện tầm nhìn chiến lược trong việc phát triển lực lượng thừa kế để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Những bài học quý giá của Người về công tác thanh niên không chỉ phát huy vai trò trong cuộc cách mạng giải phóng dân tộc, mà còn có ý nghĩa quan trọng đối với sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: Hồ Chí Minh, thanh niên, tư tưởng.

Phân loại ngành: Chính trị học

Abstract: Throughout his life of revolutionary activities, Ho Chi Minh always attached importance to the role of youth, considering them to be the pillar in the cause of national construction. Caring for and fostering young people, who will follow the steps of the Party, was a task that he attached great importance to. Those thoughts of Ho Chi Minh demonstrate a strategic vision in developing a force that follows to build and defend the Fatherland. His valuable lessons about the work on the youth were not only brought into play in the national liberation revolution, but also bear significant meaning in Vietnam's cause of industrialisation, modernisation and international integration today.

Keywords: Ho Chi Minh, youth, thought.

Subject classification: Politics

1. Đặt vấn đề

Trong Di chúc trước lúc đi xa, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng xã hội chủ nghĩa vừa “hồng” vừa “chuyên”. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết” [4, t.15, tr.162]. Quan điểm của Người được Đảng ta tiếp tục kế thừa và phát triển trong việc đưa ra nhiều chính sách nhằm phát huy vai trò của thanh niên đối với sự nghiệp xây dựng đất nước. Đặc biệt trước yêu cầu hội nhập quốc tế sâu rộng, việc nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên có ý nghĩa to lớn. Bài viết này phân tích tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên và sự vận dụng ở Việt Nam hiện nay.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên

Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đánh giá cao vị trí, vai trò quan trọng của thanh niên - lực lượng kế cận của Đảng đối với sự nghiệp của Đảng, tương lai, vận mệnh của dân tộc, tiền đồ của Tổ quốc.

Trong lịch sử dân tộc, tầng lớp thanh niên có vị trí vai trò vô cùng quan trọng trong lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc. Lịch sử dân tộc đã ghi nhận công lao to lớn của thanh niên. Đó là những thanh niên có ý chí, tài năng và lập được nhiều công trạng như Bà Trưng Trắc, Trưng Nhị, Đinh Bộ Lĩnh, Trần Quốc Toản,

Trần Nhật Duật, Lê Lợi, Quang Trung Nguyễn Huệ... Hồ Chí Minh đã tổng kết lịch sử về vang ấy: "Thiếu niên ta rất về vang/ Trẻ con Phù Đổng tiếng vang muôn đời [4, t.13, tr.259].

Ưu điểm của thanh niên là những người trẻ, khỏe, hăng hái, nhiệt tình, nhanh nhạy tiếp thu cái mới, có ước mơ... Đây cũng là lứa tuổi ham hiểu biết, ham học hỏi, tự thử nghiệm mình, có khả năng tiềm ẩn trong việc thực hiện lý tưởng, mục tiêu... Do vậy, nếu biết định hướng, động viên đúng thì thanh niên sẽ say sưa với lý tưởng sống cao đẹp, phát huy tài năng, tính sáng tạo, sẵn sàng hy sinh vì chính nghĩa.

Khi đất nước còn bị thực dân Pháp xâm lược, Hồ Chí Minh đã có tư tưởng thức tỉnh thanh niên để đi đến thức tỉnh dân tộc. Người viết: “Hỡi Đông Dương đáng thương hại! Người sẽ chết mất, nếu đám thanh niên già cỗi của Người không sớm hồi sinh” [4, t.2, tr.144].

Khi tìm thấy con đường cứu nước, đối tượng đầu tiên mà Hồ Chí Minh đã lựa chọn để truyền bá tư tưởng cách mạng vào Việt Nam là thanh niên. Người đã tích cực tổ chức huấn luyện, phát triển lực lượng thanh niên cách mạng của nước nhà. Tháng 7 năm 1924, Hồ Chí Minh tham gia lãnh đạo Đại hội quốc tế thanh niên lần thứ IV và viết “Bản luận cương về thanh niên thuộc địa”. Cuối năm 1924, Người đến Quảng Châu (Trung Quốc), liên lạc với nhóm thanh niên yêu nước Tâm Tâm xã - một tổ chức cách mạng của nhóm thanh niên Việt Nam yêu nước, chọn ra những thanh niên ưu tú nhất để thành lập Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Đồng thời Người tổ chức các lớp huấn luyện chính trị,

trực tiếp thuyết giảng, bồi dưỡng cho nhiều thế hệ thanh niên về lòng yêu nước, chủ nghĩa Mác - Lênin, con đường giải phóng dân tộc...; lựa chọn những thanh niên xuất sắc gửi đi đào tạo tiếp ở những trường huấn luyện của Quốc tế Cộng sản. Rất nhiều người trong số đó sau này đã trở thành những cán bộ lãnh đạo xuất sắc của Đảng như Trần Phú, Phạm Văn Đồng, Lê Duẩn...

Trên cơ sở nhìn nhận vai trò quyết định của thanh niên đối với sự nghiệp cách mạng và tương lai của dân tộc, đất nước, Người đã dành sự quan tâm đặc biệt đến thanh niên: “Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy, nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên” [4, t.5, tr.216]. Ngay sau Cách mạng tháng Tám, Người đã chỉ thị thành lập Bộ Thanh niên rồi Nha Thanh niên trong chính phủ để chăm lo công tác thanh niên. Trong thư gửi thanh niên và nhi đồng toàn quốc nhân dịp Tết sắp đến (tháng 1 năm 1946), Người viết: “Một năm khởi đầu từ mùa xuân. Một đời khởi đầu từ tuổi trẻ. Tuổi trẻ là mùa xuân của xã hội” [4, t.4, tr.194].

Trong Thư gửi học sinh nhân ngày khai trường (tháng 9 năm 1945), Người đã gửi trọn niềm tin yêu và trách nhiệm đối với thế hệ trẻ: “Ngày nay chúng ta phải xây dựng lại cơ đồ mà tổ tiên để lại cho chúng ta, làm sao cho chúng ta theo kịp các nước khác trên toàn cầu. Trong công cuộc kiến thiết đó, nhà nước trông mong chờ đợi ở các em rất nhiều. Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai cùng các cường quốc năm châu được hay không chính là nhờ một phần lớn ở công học tập

của các em” [4, t.4, tr.35]. Trong thư gửi thanh niên năm 1947, Hồ Chí Minh viết: “... Nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên. Thanh niên muốn làm chủ tương lai cho xứng đáng thì ngay hiện tại phải rèn luyện tinh thần và lực lượng của mình, phải làm việc để chuẩn bị cái tương lai đó” [4, t.5, tr.216].

Trong bài nói chuyện tại hội nghị chuyên đề sinh viên quốc tế họp tại Việt Nam (01/9/1961) Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Thời đại này là thời đại vẻ vang của thanh niên. Mà thanh niên phải là những đội xung phong trên các mặt trận chính trị, kinh tế, khoa học, kỹ thuật. Thanh niên đã thực hiện những điều mơ ước của loài người từ bao thế kỷ” [4, t.13, tr.188]. Người khẳng định: “Không có việc gì khó/Chi sợ lòng không bền/Đào núi và lấp biển/Quyết chí ắt làm nên”.

Nói về tình cảm của mình với thanh niên, Hồ Chí Minh viết: “Bác rất yêu quý thanh niên” và giải thích vì 4 lý do: “Vì thanh niên là người tiếp sức cách mạng cho thế hệ thanh niên già, đồng thời là người phụ trách diu dắt thế hệ thanh niên tương lai - tức là các cháu nhi đồng; Vì thanh niên là người xung phong trong công cuộc phát triển kinh tế và văn hóa, trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội...; Vì thanh niên là lực lượng cơ bản trong bộ đội, công an và dân quân tự vệ, đang hăng hái giữ gìn trật tự, trị an, bảo vệ Tổ quốc; Vì trong mọi công việc, thanh niên thi đua thực hiện khẩu hiệu: “Đâu cần, thanh niên có; việc gì khó, thanh niên làm” [4, t.13, tr.288-289].

Người dành nhiều lời ngợi khen để động viên thanh niên tích cực học tập và rèn luyện, hăng say lao động. Trong bài phát

biểu tại Hội nghị cán bộ Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam toàn miền Bắc, ngày 22/9/1962, Hồ Chí Minh viết: “Đảng, Chính phủ và Bác rất chú ý đến thanh niên. Bác vui lòng khen ngợi những cố gắng của thanh niên... Thanh niên phải xung phong đến những nơi khó khăn gian khổ nhất, nơi nào người khác làm ít kết quả, thanh niên phải xung phong đến làm cho tốt” [4, t.13, tr.470].

Bên cạnh đó Hồ Chí Minh cũng chỉ ra những hạn chế, khuyết điểm của thanh niên như: “Ưu điểm của thanh niên ta là hăng hái, giàu tinh thần xung phong. Khuyết điểm là ham chuộng hình thức, thiếu thực tế, bệnh cá nhân, bệnh anh hùng” [4, t.7, tr.66]; “Tham ô, lãng phí”; “thấy khó khăn mà rụt rè, nóng ruột”; “chưa biết lịch sử, không học thời sự, mà về mặt chính trị cũng chưa cao lắm”; “làm việc gì cũng lo lắng, cũng cho công tác mình làm là không về vang, tiền đồ không biết thế nào?” [4, t.10, tr.213].

Theo Người, thanh niên muốn khắc phục được những khuyết điểm, sửa chữa được những sai lầm thì “Phải không sợ khổ, không sợ khó, thực hiện đâu cần thanh niên có, việc khó có thanh niên, gặp gian khổ phải đi lên phía trước, khi hưởng thụ phải hưởng thụ sau mọi người” [4, t.13, tr.485]. Đồng thời, thanh niên: “(1) Phải giữ vững đạo đức cách mạng: Phải khiêm tốn, cần cù, hăng hái, dũng cảm. Phải tránh tư tưởng kiêu ngạo, công thần, tự tư tự lợi; (2) Phải xung phong trong mọi công tác; xung phong là đi trước, làm trước để lôi cuốn quần chúng, chứ không phải là xa rời quần chúng; (3) Phải cố gắng học tập chính trị, văn hoá, nghề nghiệp để tiến bộ mãi, để sẵn

sàng trở thành cán bộ tốt, đảng viên tốt; (4) Phải rèn luyện thân thể cho khoẻ mạnh, khoẻ mạnh thì mới có đủ sức để tham gia một cách dẻo dai bền bỉ những công việc ích nước lợi dân... Thực hiện những điều đó thì sẽ làm tròn nhiệm vụ của mình, sẽ tiến kịp thanh niên các nước bạn” [4, t.10, tr.440].

Đi lên chủ nghĩa xã hội từ một nước thuộc địa, nửa phong kiến nghèo nàn, lạc hậu, khó khăn lớn nhất mà chúng ta phải đối mặt là công cụ lao động thô sơ, năng suất lao động thấp, cơ sở vật chất của xã hội hết sức nghèo nàn; mặt khác chúng ta phải xây dựng lại đất nước sau hai cuộc chiến tranh chống giặc ngoại xâm xâm lược với sự tàn phá dã man do thực dân Pháp và đế quốc Mỹ gây ra. Đứng trên cương vị người đứng đầu đất nước, Hồ Chí Minh coi nghèo nàn, lạc hậu là một kẻ địch to, chiến đấu và đánh thắng nghèo nàn lạc hậu còn khó khăn, gian khổ hơn chiến thắng giặc ngoại xâm. Để chiến thắng nghèo nàn, lạc hậu thì lực lượng thanh niên có vai trò hết sức quan trọng.

Khi đến thăm các trường trung học Nguyễn Trãi, Chu Văn An và Trưng Vương (Hà Nội), Hồ Chí Minh đã căn dặn các cháu học sinh, ngày nay, ta đã được độc lập, tự do, thanh niên mới thật là người chủ tương lai của nước nhà. Trong mối quan hệ giữa cá nhân và xã hội, Hồ Chí Minh đòi hỏi thanh niên phải tự hỏi mình đã làm gì cho nước nhà, chứ không phải là, hỏi nước nhà đã cho mình những gì? Phải giáo dục cho thanh niên có tình thương và trách nhiệm với mọi người. Tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ III Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, Người chỉ rõ: “Chủ nghĩa cá nhân là việc gì cũng chỉ lo cho lợi ích riêng

của mình không quan tâm đến lợi ích chung tập thể “Miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy”. Nó là mẹ đẻ ra tất cả mọi tính hư nết xấu như: lười biếng, suy bì, kiêu căng, kèn cựa, nhút nhát, lãng phí, tham ô... nó là kẻ thù hung ác của đạo đức cách mạng, chủ nghĩa xã hội” [4, t.10, tr.306]. Muốn xứng đáng vai trò người chủ, thì phải học tập. Bác yêu cầu các cháu học sinh phải cố gắng học tập, tích cực tự bồi dưỡng, tự rèn luyện để xứng đáng với vai trò là người chủ tương lai của đất nước: “Thanh niên bây giờ là một thế hệ vẻ vang, vì vậy cho nên phải tự giác tự nguyện mà tự động cải tạo tư tưởng của mình để xứng đáng với nhiệm vụ của mình. Tức là thanh niên phải có đức, có tài. Có tài mà không có đức ví như một anh làm kinh tế tài chính rất giỏi nhưng lại đi đến thụt két thì chẳng những không làm được gì ích lợi cho xã hội, mà còn có hại cho xã hội nữa. Nếu có đức mà không có tài ví như ông Bụt không làm hại gì, nhưng cũng không lợi gì cho loài người” [4, t.11, tr.399].

Và để thực hiện được nhiệm vụ nặng nề nhưng vô cùng vẻ vang đó, Người dặn dò các cháu học sinh từ những điều đơn giản nhất như khi ở nhà, phải thương yêu cha mẹ, giúp đỡ cha mẹ về công việc, giúp đỡ về tinh thần (học được điều gì về tình hình trong nước và thế giới thì nói lại cho cha mẹ nghe). Ở trường thì phải đoàn kết, giúp đỡ anh chị em, thi đua học tập. Phải đoàn kết giữa thầy và trò, làm cho trường mình luôn luôn tiến bộ. Ở xã hội: các cháu có thể giúp được nhiều việc có ích. Thí dụ: tuyên truyền vệ sinh, giúp đỡ các em nhi đồng, xung phong dạy bình dân học vụ...

Hồ Chí Minh cũng ân cần dặn dò thanh niên: “Bác muốn dặn thêm các cháu mấy điều:

- Phải luôn luôn nâng cao chí khí cách mạng “trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”. Không sợ gian khổ, hy sinh, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và anh dũng chiến đấu, xung phong đi đầu trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

- Phải tin tưởng sâu sắc ở lực lượng và trí tuệ của tập thể, của nhân dân. Tăng cường đoàn kết và giúp đỡ lẫn nhau. Nâng cao ý thức tổ chức và kỷ luật. Kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân và chủ nghĩa tự do.

- Luôn luôn trau dồi đạo đức cách mạng, khiêm tốn và giản dị. Chống kiêu căng, tự mãn. Chống lãng phí, xa hoa. Thực hành tự phê bình và phê bình nghiêm chỉnh, để giúp nhau cùng tiến bộ mãi.

- Ra sức học tập nâng cao trình độ chính trị, văn hoá, khoa học kỹ thuật và quân sự để cống hiến ngày càng nhiều cho Tổ quốc, cho nhân dân.

- Luôn luôn chú ý diu dặt và giáo dục thiếu niên và nhi đồng, làm gương tốt về mọi mặt cho đàn em noi theo” [4, t.14, tr.619].

Đặc biệt trong Di chúc, một lần nữa Hồ Chí Minh khẳng định vai trò của lực lượng thanh niên, nhấn mạnh thanh niên là một trong những lực lượng chủ lực trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam: “Những chiến sĩ trẻ tuổi trong các lực lượng vũ trang nhân dân và thanh niên xung phong đều đã được rèn luyện trong chiến đấu và đều tỏ ra dũng cảm. Đảng và Chính phủ cần chọn một số ưu tú nhất, cho các cháu ấy đi học thêm các ngành, các nghề, để đào tạo thành những cán bộ và công nhân có kỹ thuật giỏi, tư tưởng tốt, lập

trường cách mạng vững chắc. Đó là đội quân chủ lực trong công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở nước ta” [4, t.15, tr. 615-616].

Trong Di chúc, Hồ Chí Minh căn dặn trách nhiệm của Đảng về công tác thanh niên: “Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng xã hội chủ nghĩa vừa “hồng” vừa “chuyên” [4, t.15, tr.212]. “Hồng” ở đây là đạo đức, mà cụ thể là “đạo đức cách mạng”; là đoàn viên thanh niên rèn luyện và “thấm nhuần đạo đức cách mạng”, phấn đấu trở thành những đảng viên cộng sản để kế thừa sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Người còn nêu rõ 5 điểm dạy thanh niên là: “Luôn luôn trau dồi đạo đức cách mạng, khiêm tốn và giản dị. Chống kiêu căng tự mãn. Chống lãng phí, xa hoa. Thực hành tự phê bình và phê bình nghiêm chỉnh để giúp đỡ nhau cùng tiến bộ” [4, t.2, tr.376]. “Chuyên”, ở đây nghĩa là những gì liên quan tới chuyên môn, chuyên nghiệp, chuyên ngành, chuyên gia... tức là thanh niên phải phấn đấu trở thành người giỏi giang, có trình độ tinh thông chuyên môn, nghiệp vụ trong lĩnh vực hoạt động, công tác của mình. “Chuyên” cũng được hiểu là “tài năng” của mỗi người. Người có “tài năng” là người hoàn thành tốt nhiệm vụ, mới có tinh thần chủ động, sáng tạo trong công tác và hoạt động của mình. Chỉ những người vừa có “đức” vừa có “tài” mới làm việc và cống hiến được nhiều cho đất nước.

Như vậy, Hồ Chí Minh đã gián tiếp nêu lên “tiêu chuẩn” chung nhất của mỗi đoàn viên thanh niên là rèn luyện trở thành người có đức, có tài. Hồ Chí Minh đã từng nói:

người có tài mà không có đức là người vô dụng. Người có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó. Hơn nữa, đức và tài không phải người ta sinh ra là đã có sẵn, mà nó được hình thành và phát triển trong quá trình giáo dục, hình thành nhân cách, rèn luyện, phấn đấu trong hoạt động thực tiễn của con người. Với quan điểm “đạo đức là gốc của người cách mạng”, Hồ Chí Minh quan tâm giáo dục thanh niên không chỉ có tinh thần làm chủ nước nhà mà phải thường xuyên rèn luyện, trau dồi đạo đức cách mạng: cần, kiệm, liêm, chính; chí công, vô tư. Hồ Chí Minh khuyên thanh niên “hăng hái, xung phong”, có chí tiến thủ, không ngại khó khăn, không nề nguy hiểm trong công tác, học tập, chiến đấu. Người cho rằng, đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hằng ngày mà phát triển và củng cố. Do đó, thanh niên phải ra sức rèn luyện đạo đức cách mạng, bởi vì “cũng như sông có nguồn thì mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân” [4, t.5, tr.252-253].

3. Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên ở Việt Nam hiện nay

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên vẫn có giá trị lý luận và thực tiễn định hướng cho công tác thanh niên và giáo dục thanh niên của Đảng ta trong giai đoạn hiện nay:

Một là, tạo môi trường lành mạnh để thanh niên rèn luyện, cống hiến. Trong Di

chức của mình, Hồ Chí Minh luôn dành tình yêu thương, quan tâm đến các thế hệ trẻ, những chủ nhân tương lai của đất nước. Thực hiện di huấn của Người, 50 năm qua, Đảng ta đã có nhiều nghị quyết, nhiều chủ trương về công tác thanh niên, giáo dục thế hệ trẻ được triển khai và đạt những kết quả tốt, tiêu biểu như: Từ khi đổi mới (1986) đến nay, Đảng ta đã ban hành 3 nghị quyết chuyên đề về công tác thanh niên. Ngày 9 tháng 2 năm 1991, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 25 - NQ/TW về đổi mới và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên. Nghị quyết có tầm quan trọng đặc biệt, là điểm khởi đầu cho đường lối đổi mới của Đảng về công tác thanh niên thời kỳ đổi mới. Năm 1993, Nghị quyết Hội nghị lần thứ 4 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VII đã khẳng định “Công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, là một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng” [2, tr.538]; “Sự nghiệp đổi mới có thành công hay không, cách mạng Việt Nam có vững bước theo con đường xã hội chủ nghĩa hay không phần lớn tùy thuộc vào lực lượng thanh niên, vào việc bồi dưỡng rèn luyện thế hệ thanh niên; công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, là một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng” [2, tr.538]. Đây là bước chuyển biến có tính đột phá, căn bản trong nhận thức, chủ trương của Đảng đối với công tác thanh niên. Tháng 7/2008, Ban Chấp hành Trung ương Đảng ban hành Nghị quyết số 25-NQ/TW về Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Nghị quyết tiếp tục khẳng định vai trò to

lớn và quan trọng của thanh niên đối với tương lai của dân tộc và tiền đồ của cách mạng Việt Nam: “Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước... là nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội” [5]; Thanh niên là lực lượng xã hội to lớn, một trong những nhân tố quan trọng quyết định tương lai, vận mệnh dân tộc; là lực lượng chủ yếu trên nhiều lĩnh vực, đảm nhận những công việc đòi hỏi hy sinh, gian khổ, sức khỏe và sáng tạo. Thanh niên là độ tuổi sung sức nhất về thể chất và phát triển trí tuệ, luôn năng động, sáng tạo, muốn tự khẳng định mình.

Trước yêu cầu công cuộc đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước... đòi hỏi phải tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên, Nghị quyết Đại hội XII của Đảng đã hoạch định những chiến lược quan trọng liên quan đến việc bồi dưỡng, phát triển đội ngũ thanh niên. Nghị quyết xác định “Đổi mới nội dung, phương thức giáo dục chính trị, tư tưởng, lý tưởng, truyền thống, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, lòng yêu nước, xây dựng đạo đức, lối sống lành mạnh, ý thức tôn trọng và nghiêm chỉnh chấp hành Hiến pháp và pháp luật cho thế hệ trẻ”. Có cơ chế, chính sách phù hợp tạo môi trường, điều kiện thuận lợi cho thế hệ trẻ học tập, nghiên cứu, lao động, giải trí, phát triển trí tuệ, kỹ năng, thể lực. Khuyến khích, cổ vũ thanh niên nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, xung kích, sáng tạo, làm chủ khoa học, công nghệ hiện đại. Phát huy vai trò của thế hệ trẻ trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thu hút rộng rãi thanh niên, thiếu

niên và nhi đồng tham gia các tổ chức do Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh làm nòng cốt và phụ trách” [3, tr.162].

Công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, ý thức cho thanh niên luôn cũng được coi trọng, nội dung, phương thức giáo dục liên tục được đổi mới. Đặc biệt, sau khi Bộ Chính trị ban hành Kết luận số 80-KL/TW, ngày 12 tháng 12 năm 2013, Ban Bí thư Trung ương Đoàn đã tham mưu Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 42-CT/TW, ngày 24-3-2015, về Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030; Thủ tướng chính phủ phê duyệt Đề án Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng, giai đoạn 2015-2020 ngày 28/8/2015 tạo bước chuyển quan trọng trong công tác giáo dục, góp phần hình thành thế hệ thanh niên có phẩm chất tốt đẹp, có khí phách và quyết tâm hành động thực hiện thành công sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Thông qua đó tạo dựng một môi trường lành mạnh để thế hệ trẻ rèn luyện, trưởng thành, góp phần hình thành lý tưởng đạo đức cách mạng cao đẹp, lối sống nhân nghĩa, tuân thủ pháp luật.

Hai là, giáo dục lý tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ trong thời kỳ hội nhập. Vị trí, vai trò của thanh niên đã sớm được khẳng định trong lịch sử đấu tranh cách mạng của đất nước, nhưng điều đó không phải là bất biến. Cho nên phải tiếp tục giáo dục đạo đức cho thanh niên, để thế hệ trẻ tiếp nối lý tưởng và con đường mà lớp cha anh đã lựa chọn.

Giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên là công việc khó khăn, phức tạp, lâu dài và hệ trọng. Mỗi cán bộ, đảng viên và các thế hệ đi trước, không chỉ truyền đạt kinh nghiệm, kiến thức lý luận, mà phải thực sự là những tấm gương trong mọi lĩnh vực công tác và trong cuộc sống, để thanh niên học tập noi theo.

Trong tình hình hiện nay, cần đặc biệt coi trọng việc giáo dục truyền thống văn hoá, văn hiến, đoàn kết cộng đồng, rèn luyện ý chí tự lực tự cường, lòng tự tôn dân tộc, khát vọng vươn lên chiếm lĩnh đỉnh cao trí tuệ, không cam chịu nghèo nàn lạc hậu; giáo dục tinh thần xung kích, tình nguyện vì cộng đồng và sự phồn vinh của đất nước cho thanh niên. Giáo dục lòng yêu lao động, trân trọng sức lao động, biết hưởng thụ chính đáng, chống lối sống thực dụng; ý thức kế thừa và phát huy các giá trị đạo đức truyền thống, lối sống, nếp sống công tác, lao động, sinh hoạt lành mạnh, văn minh, giữ vững thuần phong mỹ tục của dân tộc, dòng họ, gia đình, đấu tranh chống lối sống ích kỷ, coi thường kỷ cương phép nước, luân thường đạo lý; nâng cao nhận thức và định hướng hành động của thanh niên trong đấu tranh phòng chống các tệ nạn xã hội. Giáo dục truyền thống cách mạng vẻ vang của Đảng, của dân tộc, của Đoàn. Giáo dục luật pháp và ý thức công dân, xây dựng lối sống “sống và làm việc theo Hiến pháp và pháp luật”, tuân thủ nội quy, quy định của tổ chức, tập thể và cộng đồng. Giáo dục tinh thần cảnh giác cách mạng, ý thức quốc phòng toàn dân, trách nhiệm và nghĩa vụ công dân tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân, xây dựng lực lượng vũ

trang nhân dân, bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa; nhận thức đầy đủ về thời cơ và thách thức của đất nước trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế; âm mưu “diễn biến hoà bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch. Vì vậy, tăng cường công tác giáo dục đạo đức cho thanh niên theo tư tưởng Hồ Chí Minh là hết sức cần thiết và quan trọng.

4. Kết luận

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Những lời căn dặn của Người đối với công tác thanh niên là những định hướng cơ bản để Đảng ta vạch ra những đường lối, chủ trương, chiến lược liên quan đến việc xây dựng môi trường lành mạnh để thanh niên rèn luyện, cống hiến cũng như giáo dục lý tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ trong thời kỳ hội nhập. Đó là những bài học vô cùng quý giá để chúng ta làm tốt hơn nữa công tác đào tạo, bồi dưỡng thế hệ trẻ, lựa chọn nhân tài đáp

ứng nhu cầu cao của công cuộc đổi mới vì sự phồn vinh của đất nước.

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Anh Chương (2004), “Bác Hồ nói về tính tiên phong của Thanh niên”, *Nội san Đại học Vinh*.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2007), *Văn kiện Đảng Toàn tập*, t.52, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
- [4] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, t.1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 15, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [5] <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/van-hoa-xa-hoi/Nghi-quyet-25-NQ-TW-nam-2008-tang-cuong-su-lanh-dao-Dang-cong-tac-thanh-nien-140308.aspx>, truy cập ngày 9 tháng 10 năm 2019.